

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄.

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἄλλῃ ὁδοῦ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιας. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 12.

10 Δεκεμβρίου 1889.

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ

Ὁ κύριος λόγος τῆς πρὸς αὐτὸν ἀντιπαθείας μου ἦτο ὁ ἀπότομος τρόπος, δι' οὗ ἤνοιγε τὴν θύραν μας. Τὸ πλατὺ θυροφύλλον ἐθλίβετο σπαρρακτικῶς ἐπὶ τοῦ δαπέδου, ἐν ᾧ σειόμενος βιαίως ὁ κώδων ἀνέδιδεν ἤχους ὀξεῖς, ὀχληροὺς, ἀνερχομένους νὰ με διακόψωσι μέχρι τοῦ σπουδαστηρίου μου. Ἐκυπτον τότε ἐγὼ ἀπὸ τοῦ παραθύρου πρὸς τὴν αὐλὴν καὶ τὸν ἔβλεπον κάτω μὲ ὄμμα στυγνόν. Ραιβισκελής, κεκυρτωμένος ὁ γηραιὸς ὑδροφόρος ἔβαινε κοπιωδῶς, κρατῶν ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸ βαρέλιον διὰ τῆς ἐρυθρᾶς του βεβερεγμένης χειρός. Προὐχῶρει μέχρι τοῦ μυχοῦ κατεβίβαζε τὸ βαρέλιον, ἐξεκένου ἐντὸς τοῦ πίθου τοῦ ὑπὸ τὴν ἀναδενδράδα τὸ ὕδωρ, δι' οὗ ἐποτίζαμεν τὸν κῆπον, ἔσυρε διὰ τῆς κιμωλίας του μίαν γραμμὴν ἀντὶ ἀριθμοῦ ἐπὶ τοῦ παραθυροφύλλου τοῦ μαγειρείου, ἀνελάμβανε τὸ βαρέλιον του καὶ ἐξεκίνηει. Τότε ἀνέκοπτε τὸ στραγγαλιῶδες του βῆμα ὁ χαιρετισμὸς τῆς γηραιᾶς ὑπηρετρίδας:

«Καλὴ ἡμέρα, κύρ Πέτρο.»

Φλύαροι καὶ οἱ δύο ἐσταμάτων ἐπ' ὀλίγον συνομιλοῦντες, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐξήκολούθουν περιεργαζόμενος τὸν ὑδροφόρον μου. Πολλάκις ἔσθνηε τὸ βαρέλιόν του ὄρθιον ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου τῆς αὐλῆς καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ νὰ φλυαρήσῃ ἀνετώτερον. Ἦσαν ἤδη λευκαὶ αἱ τρίχες τοῦ πώγωνος του καὶ ὅσας ἔβλεπον ὑπὸ τὸ μικρὸν αὐτοῦ πιλίδιον, ἐκ μελανοῦ κηρωτοῦ. Ἐφόρει ἐνδυμασίαν ἐκ κυανοῦ ἐντοπίου διμίτου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὤμου ἐν εἶδος σάγματος δερματίνου, καθύγρου καὶ μελανοῦ ὡς τὰ ὑποδήματά του, ἐφ' οὗ ἐστήριζε τὸ βαρέλιον. Ἡ φωνὴ του ἀντήχει βαρεῖα καὶ διακεκομμένη, ὁμοία περίπου μὲ τὸν κρότον τοῦ ὕδατος, ἐκρέοντος ἀπὸ τοῦ βαρελίου ἐντὸς τοῦ πίθου. Ὅταν ἔφευγεν, ἡ ὑπηρετρία τὸν ἠκολούθει καὶ ἔκλειεν ὀπισθὲν του τὴν θύραν σιγά, σιγά.

Ἀπὸ ἐτῶν ἡ τακτικὴ αὕτη ἐπανελαμβάνετο καθ' ἑκάστην δις ἢ τρίς. Ἐν τούτοις ὅσον ἂν

ἐξωκειούμενη πρὸς τὴν μορφήν καὶ τοὺς τρόπους τοῦ γέροντος ὑδροφόρου, ἦτο ἀδύνατον νὰ ποθᾶλω ἀόριστόν τινα ἀντιπάθειαν, ἐμφωλεύσασαν κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν ψυχὴν μου. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο εὐγενέστατος καὶ γλυκὺς ὁ πρὸς ἐμὲ χαιρετισμὸς του, ὅσάκις μὲ συνήντα καθ' ὁδόν, ἐδυάμην δὲ νὰ δικαιολογήσω τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἀνοιγμα τῆς θύρας, σκεπτόμενος ὅτι φορτωμένος ἄνθρωπος δὲν εἰμπορεῖ νὰ κρατηθῇ σταθερῶς, ὥστε νὰ νοιῶξῃ σιγά, οὔτε νὰ εἰσέλθῃ ἐλευθέρως χωρὶς νὰ ὀρθανοίξῃ, Ἐπειτα δὲν εἶχα θελήσει ποτὲ νὰ ἐξετάσω τὰ κατ' αὐτόν. Ἦξευρα μόνον ὅτι ἦτο ὁ κύρ Πέτρος, ὁ ἕτερος τῶν ὑδροφόρων τῆς γειτονίας, ἀντικαταστήσας παρ' ἡμῖν τὸν κύρ Νικόλαν, ἕνα συμπαθέστατον ἄνθρωπον, εὐμελῆ νέον, καθαρὸν, ἔχοντα μάλιστα ὑπὸ τὰς διαταγὰς του καὶ φορτηγὸν ὄναριον, δι' οὗ μετέφερε δύο συγχρόνως βαρέλια. Τοῦτον ὅμως ὁ πατήρ μου δὲν ἐχῶνευε, χωρὶς νὰ ἐννοῶ διατί, εἰς πρώτην δ' εὐκαιρίαν—ἦτο ποῦ μᾶς ἐλθισμόνησε καὶ μᾶς ἄφησεν ἕνα πρῶτ' ἄνευ νεροῦ—ἐφρόντισε νὰ τον ἀντικαταστήσῃ.

«Δὲν μᾶρέσουν τὰ μούτρα τοῦ νέου βαρελῶ» τῷ εἶπα τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν μᾶς ἦλθεν ὁ κύρ Πέτρος.

«Καὶ μὲνα δὲν μου ἄρεσαν τὰ μούτρα τοῦ παληοῦ» ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου.

Μίαν ἡμέραν προβαίνων ὄλως ἀσκόπως καὶ τυχαίως εἰς τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν παράθυρόν μου ἔμαθον δύο συγχρόνως εἰδήσεις, ἀδιαφόρους μὲν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ δυναμένας νὰ κινήσωσι τὴν προσοχὴν μου σημαντικῶς. Ἡ μὲν γείτων μ' ἐπληροφόρησεν ὅτι ὁ κύρ Νικόλας—ὁ παλαιὸς ὑδροφόρος, πρὸς ὃν ἀντεπάθει ὁ πατήρ μου—ἀπήγαγε τὴν ὑπηρετρίαν μίαν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὕδωρ, κλέψασαν μάλιστα τῇ συστάσει του ὅλα τὰ τιμαλφῆ ἀντικείμενα τῆς κυρίας. Ὁ δὲ ἀδελφός μου, πρὸς ἃς πλησίον μου τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ νὰκούσῃ καλλίτερον τὰ σκανδαλώδη νέα, μοὶ ὑπέδειξε τὸν υἱὸν τοῦ ἰδικοῦ μᾶς κύρ Πέτρου, διερχόμενον κάτωθεν. Μπα! εἶχε καὶ υἱὸν ὁ γηραιὸς ὑδροφόρος! Ποτὲ δὲν το ἐσκέφθην, διότι περὶ ἀνθρώπου, τὸν

ὅποιον κανείς ἀποστρέφεται, δὲν εἶν' εὐκόλον νὰ σκεφθῇ ὅτι εἶνε πατήρ... Παρητήρησα τὸν νεανίαν. Θὰ ἦτο ἕως εἰκοσιτριῶν ἐτῶν, μετρίου ἀναστήματος, φέρων ἀπλῶς ἓνα χιτῶνα ἐκ βοδοχρόου πανίου καὶ μίαν περισκελιδα ἀναδεδεμένην διὰ πλατείας ἐρυθρᾶς ζώνης. Ἐβάδιζε μὲ βῆμα ταχύ, μὲ κεκυφίαν κεφαλὴν, κλινούσαν ἐναλλάξ πρὸς τὸν ἓνα καὶ πρὸς τὸν ἄλλον ὦμον. Ὅταν ἔφθασεν ὑπὸ τὸ παράθυρόν μας ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ μας ἠτένισεν. Ὅποιον ἀπεχθὲς γαλανὸν βλέμμα! ὅποια ἀποτρόπαιος μορφή! υἱὸς ἀντάξιος τοῦ πατρὸς του! Καὶ πρὸς ἐπίμετρον νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τίνα; . . . πρὸς τὸν Βύρωνα! Μάλιστα, ἓνα Βύρωνα χυδαῖον, κοντόν, ἀηθῆ. Ὡς τις εἰρωνία ἢ κακντρεχῆς γελοιογραφία ἢ ἀσχημος κεφαλὴ του ὑπενεθύμιζε πολὺ τὴν ἐξαισίαν τοῦ ποιητοῦ κεφαλῆν. Παράδοξος αὐτὴ ἡ ἀσχημία τῶν ἀντιπαθῶν ἀνθρώπων, ἧς ἔχω ἀπαντήσῃ πολλοὺς τύπους· νὰ ὁμοιάζωσι πρὸς ὠραίους καὶ τόσον ἀγαπητούς! . . .

Ἐκτοτε ὁ γέρον ὑδροφόρος συνεμερίσθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὴν ἀντιπάθειάν μου. Μεθ' ὅσης δυσαρρεσκείας τὸν ἔβλεπα εἰς τὴν αὐλὴν ἐκκενοῦντα τὸ βαρέλιόν του καὶ συνομιλοῦντα μετὰ τῆς ὑπηρετριάς, μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μεγαλητέρας συνήτων καθ' ὁδὸν τὸν υἱόν του, ἀντιπαρέρχόμενον μὲ τὸ ταχύ του βῆμα, μὲ ἓνα συριγμὸν διαρκῆ καὶ μονότονον καὶ μίαν ἄλυσιν συκρατοῦσαν δύο κλειδιά, τὴν ὁποίαν περιέστρεφε ταχέως διὰ τῆς χειρὸς. Οἱ κρότοι οὗτοι ἀπετέλουν ἓν εἶδος βόμβου, ὡς ὁ τῶν διπτέρων ἐκείνων ἐντόμων, τὰ ὅποια σικχαίνομαι τόσον. Πολλὰκις διήρχετο κρατῶν ἐπ' ὦμου, εἰς ἣν θέσιν ἀπέθετεν ὁ πατήρ του τὸ βαρέλιον, ἓν παιδίον — τὸν μικρὸν του υἱόν, διότι καὶ ὁ Βαγγέλης ἦτο νυμφευμένος. Ἄλλ' ἡ οὐσιώδης διαφορὰ ἦτο ὅτι τὸ μὲν βαρέλιον τοῦ κυρ Πέτρου ἔθορῦβε μόνον ὅταν ἐξέχυνε τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ πίθου, ἐν ᾧ ὁ ἔγγονός του ἐκλαυθμῆριζε διαρκῶς, βάλλων κατὰ διαλείμματα καὶ κραυγὰς γοεράς, ἀναστατούσας ὅλον τὸν δρόμον.

* *

Ἄλλ' ἦλθεν ἡμέρα — μία Δευτέρα — καθ' ἣν ἠνοίχθη σιγά, σιγά, ὡσεὶ μετὰ δικηρίσεως, ἡ θύρα τῆς οἰκίας μας· καὶ ἐν ᾧ πάντα ἄλλον ὑπώπτευσσα εἰσερχόμενον ἐκτὸς τοῦ ὑδροφόρου, ἤκουσα ἐξαιφνης τὸν πίθον μας ἀντηχοῦντα . . . Τί συνέβη; Ἡσθάνθη πολλὴν ἐκπλήξιν καὶ ἐκυψα πρὸς τὴν αὐλὴν . . . Ὁ ὑδροφόρος ἦτο ἄλλος, εἰς νέος εὐκίνητος ἄνευ σάγματος ἐπὶ τοῦ ὦμου, διότι ἔξω τὸν περιέμενε τὸ φορηγόν του ὄναριον, καὶ ὁ ὁποῖος ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ σταματήσῃ εἰς συνομιλίαν τὴν ὑπηρετρίαν. Τί ἔγεινεν ὁ κυρ Πέτρος; Πόθεν αὐτὴ ἡ ἀντικατάστασις;

Ὅταν ἠρώτησα διὰ τοῦτο τὴν ὑπηρετρίαν, ἤκουσα πολὺ παράδοξα πράγματα. Αὐτὸς ὁ κυρ Πέτρος μᾶς ἐσύστησε τὸν νέον ὑδροφόρον, διότι ἀπεσύρετο πλέον ὀριστικῶς ἀπὸ σήμερον τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας. Τοιαύτη ἦτο τέλος πάντων ἡ ἀπαίτησις τοῦ υἱοῦ του. Ἦτο γέρον ὁ πατήρ του καὶ εἶχε χρεῖαν ἀναπαύσεως. Αὐτὸς ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐργάζεται καὶ διὰ τοὺς δύο. Ἦρκει μόνον νὰ βλέπῃ τὸν πατέρα του ἤσυχον, περιποιούμενον μόνον τὸν ἔγγονόν του, χωρὶς νὰ ἦνε ἠναγκασμένος ἀνά παραδέρην μὲ τὸ βαρέλι νύχτα μέρα. »

Ἡ ὑπηρετρία μ' ἀφῆκεν ἄφωνον, κατὰ πληκτον... Εἶχον πολὺ κακὴν ιδέαν περὶ αὐτῶν καὶ ἀδικίως ἀντεπάθουν πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς ἀνθρώπους. Ποτὲ δὲν ἀνελογίστην τὸν οἰκογενειακὸν τῶν βίον, ὅστις ἡδύνατο νὰ ἦνε οὕτως ἤρεμος καὶ ἀπλὸς καὶ εὐλογημένος, καὶ ἰδοὺ ὅτι ἀποτόμως μοὶ παρίστατο σήμερον ἡ μᾶλλον ὠραία καὶ ἐκθαμβοῦσα αὐτοῦ ὄψις. Βιβλίον, τὸ ὅποιον ποτὲ δὲν ἤξιώσα ἀναγνώσεως, μοὶ ἠνοίχθη αἴφνης εἰς τὴν λαμπροτέραν σελίδα. Ὁ γέρον ἀπελάμβανε σήμερον παρὰ τοῦ εὐγνώμονος υἱοῦ, ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη τῷ ἐπιδαψίλευσεν ἡ στοργή του. Ὡ, πόσῳ θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς καὶ οἱ δύο! πόσῳ θελκτικὴ ἡμέρα διὰ τὴν οἰκογένειαν ἡ Δευτέρα αὕτη, ἡ πρώτη καθ' ἣν ἀνεπαύετο ὁ κεκοπιакὼς γέρον καὶ ἀπεδίετο φιλόστοργος καὶ ἀφωσιωμένος, ὡς τῷ ἀνῆκε, πρὸς τὸν μικρὸν τοῦ ἔγγονον!

Καὶ ἦτο ὠραία ἡμέρα, ναχηλὴς καὶ θερμὴ ἐν μέσῳ χειμῶν. Ἐν τῇ μακαρίᾳ του ῥαστώνῃ, τῇ μετὰ τὸν ἀγῶνα, ὁ κυρ Πέτρος θὰ ἐκάθητο ἔξω εἰς τὸν ἥλιον νὰ θερμάνῃ τὰ γεροντικά του μέλη, καὶ ἐν ᾧ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν θὰ παρηκολούθει τὸν παρὰ τοὺς πόδας του παίζοντα ἔγγονον, θ' ἀνέπλασσε τὸ μέλλον, τὸν βραχὺν ἀκόμη χρόνον τῆς ζωῆς του, ἤσυχον καὶ ἀμέριμον, ἄνευ τῆς νοσηρᾶς ὑγρασίας, ἄνευ τοῦ ἀπεχθοῦς σάγματος, ἄνευ τοῦ καταθλιπτικοῦ βαρελίου, ἄνευ τοῦ κατηναγκασμένου στραγγαλιώδους βήματος. Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν εὐτυχίαν ἐδημιούργησεν ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἀσχήμου ἐκείνου Βύρωνος... Ἄ, πόσῳ κακὸν πράγμα εἶνε ἡ προκατάληψις!

Αἱ σκέψεις αὗται μὲ κατεῖχον καὶ δὲν μὲ ἄφρον ἤσυχον. Ἦναγκασθῆν νὰ ἐνδυσθῶ καὶ νὰ ἐξέλθω, νὰ ἐρωτήσω, νὰ εἶπω, νὰ ἴδω, νὰ ἱκανοποιηθῶ.

Διηυθύνθη πρὸς τὸν γειτονικὸν οἰκίσκον τοῦ ὑδροφόρου. Μόλις ἐκκυψα τὴν ὁδόν, καὶ τὸν εἶδον, ὡς τὸν ἀνέπλασα, ἔξω τῆς θύρας του καθήμενον εἰς τὸν ἥλιον. Ἐπὶ τῶν γονάτων του ἀνεπαύετο ὁ μικρὸς μὲ μίαν λευκὴν ποδιάν, χωρὶς νὰ κλαίῃ. Ἦ ἐκ τοῦ ὕδατος ἐρυθρὰ χεῖρ τοῦ πάππου ἐφέρετο θωπευτικῶς ἐπὶ τῆς ξανθῆς

του παιδιού κόρης. Καί έμειδία... "Αν ἦτο κατηφής ὁ γέρον ἕως τώρα, ἐζήτει, φαίνεται, τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀγάπης — διότι ἦτο ὁ κλῆρος τῆς ἡλικίας του καὶ ἂν τὸ παιδίον ἐφώναζε καὶ ἐκλαιε πάντοτε, ἐζήτει τὸν πάππον — διότι ἐμάντευεν ὅτι εἰς αὐτὸ ἀνῆκόν φυσικῶς αἱ τελευταῖαί του δυναμεις...

Πρὶν ἢ πλησιάσω τὸν κύρ Πέτρον, συνητηθὴν μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ἐξεληθόντος τῆς οἰκίας τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἡ μορφή του δὲν μοι ἐφάνη ὅπως ἄλλοτε ἀπεχθής καὶ ἤμην διατεθειμένος νὰ τῷ συγχωρήσω τὴν πρὸς τὸν Βύρωνα ὁμοιότητα. Μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ γείτονος τὸν ἐσταμάτησα καὶ τῷ ἀπηύθυνα τὸν λόγον :

«Μπράβο! τὸν ἔβαλες βλέπω σὲ ἀνάπαψι τὸ γέρο... καὶ νὰ σου πῶ ἕκανες πολὺ καλὰ καὶ ἀγία.»

Ἐκολακεύθη εἰς τοὺς λόγους τούτους καὶ ἠρρυθρίσαε μειδιῶν. Ἄλλὰ τί ἦτο ὁ ἰδικός μου ἐπαινος ἐνώπιον τῆς γαλήνης, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο βέβαια εἰς τὰ στήθη του ὁ καλὸς υἱός;

«Αἶ, μὰ βέβαια» μοι ἀπάντησε στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὸ θελκτικὸν σύμπλεγμα τοῦ πάππου καὶ τοῦ ἐγγόνου, χρυσοῦν ὑπὸ τὸν ἀφθονὸν ἥλιον. «Ἀπόμαχος τώρα πλέον ὁ καυμένος... Καὶ νὰ ἰδῆτε ποῦ εἶδα κ' ἐπαθα ὡς νὰ τον καταφέρω ν' ἀφήσῃ τὸ βαρέλι. Ἄλλὰ ἔτσι εἴμαστε ἔς τὸν κόσμον. Ἄν δὲν το κάμω τώρα ἐγὼ ποῦ ἔμπροσθ' αὐτοῦ δουλεύω γιὰ ὅλους, πῶς ὕστερ' ἀπὸ χρόνια θὰ κάμῃ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ ἡμένα ἐκεῖνος ὁ μικρός;»

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐξ ὅλων μου τῶν γειτόνων ἀγαπῶ περισσότερον τὸν ἀπόμαχον ὑδροφόρον καὶ τὸν υἱὸν του.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ι Σ Ω Σ

Ἐκεῖ ἔς τὰ βάθη τοῦρανοῦ φεγγαβολῆ ἔν' ἀστέρι·
Μ' ἂν εἶνε ἀστέρι ἀληθινὰ κανένας δὲν το ζέρει.
Τὸ φῶς του γιὰ νάρθη ἔς τῆ γῆ καιροὺς καὶ χρόνια τρέχει·
Τὸ φῶς ποῦ εἶχε βλέπομε κι' ὄχι τὸ φῶς ποῦ ἔχει.
Ἴσως τ' ἀστέρι ἐσθύσθηκεν, ἐσχόρησεν, ἐχάθη,
Μὰ θὰ περάσουνε καιροὶ κ' ἡ γῆ δὲν θὰ τὸ μάθῃ.

*

Ἄστέρι τῆς ζωῆς μου ἐσύ, σὲ βλέπω, σὲ γνωρίζω,
Καὶ τῆς ἀγάπης σου τὸ φῶς ἔς τὴν ὄψι σου ἀντικρίζω.
Κι' ὅμως ποῖός ζέρει ἂν μ' ἀγαπᾷς κι' αὐτὴ τὴν ἴδιαν ὠρα;
Ἴσως σὲ βλέπω ὅ,τι ἦσουν πρὶν, δὲν βλέπω ὅ,τι εἶσαι τώρα·
Ἴσως ἡ πρώτη ἀγάπη σου γιὰ πάντα εἶνε σβυσμένη
Καὶ μόνον τὸ παλῆό της φῶς ἐμπρὸς μου ἀκόμα μένει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΚΑΛΒΟΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου τῶν Ὁδῶν τοῦ ὁ ποιητῆς ἔκρινε πρέπον νὰ προσαρτήσῃ σημειώσεις διὰ νὰ συμπεριλάβῃ ἐν αὐταῖς τὴν μετρικὴν του. Ἐξ αὐτῶν μαθητόμενον ὅτι οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθη εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Ὁδῶν συνίστανται ἐκ συνιζήσεων καὶ τόνων, καὶ λέγονται ἐπτασύλλαβοι μὲ πρόσθεσιν στίχου πεντασύλλαβου· ὅτι ὁ ποιητῆς διαίρει τοὺς τόνους εἰς τελικούς, πίπτοντας πάντοτε ἐπὶ τῆς ἑκτῆς συλλαβῆς τοῦ στίχου, εἰς ἀνεμφάτους, οἵτινες δὲν συντρέχουσιν εἰς μελοποιίαν, καὶ εἰς κυρίου τόνους, οἵτινες κατεργάζονται τὸ μέλος καὶ τὸ μέτρον· ὅτι εἰς μὲν τοὺς ἐπτασύλλαβους στίχους ἡ θέσις τῶν κυρίων τόνων ποικίλλεται κατ' ὀκτώ τρόπους καὶ εἰς τοὺς ὀκτασύλλαβους ποικίλλεται κατὰ τρεῖς, καὶ ὅτι μόνον οἱ κύριοι μετὰ τῶν τελικῶν εἶνε οἱ ἀναγκαῖοι τόνοι τοῦ στίχου. Ὁ Κάλβος προτάσσει τῶν Ὁδῶν τοῦ ἔμμετρον πρόλογον, τοῦ ὁποίου ἰδοὺ οἱ πρῶτοι στίχοι :

Πολυτέκνου θεᾶς ὦ Μνημοσύνης
Θρέμματα πτερωτά, χαρὰι τοῦ ἀνθρώπου,
Καὶ τῶν μακάρων Ὀλυμπίων ἀείμνηστα
Κ' εὐτυχῆ δῶρα· ἐπὶ τὰ νῦτα ἀνάμαντα
Τῶν Ζεφύρων πετάξατε ταχέως.
Ἐσᾶς προσμένει ἡ γῆ μου· ἐκεῖ τὰ σφάγια,
Καὶ τ' ἄνθη ἐκεῖ πλουτίζουσι καὶ ἡ σμύρνα
Χιλιῶν ναοῦς· τοὺς ἔκτισαν ἀνίκητα
Τῆς ἱερᾶς Ἐλευθερίας τὰ χέρια.

Ὁ στίχος τοῦ προλόγου, ὡς βλέπετε, εἶνε ὁ γνωστός ἐνδεκασύλλαβος, ὡς μεταχειρίζεται τὸ μέτρον τοῦτο ἐπὶ τὸ ἰταλικώτερον καὶ ὁ Σολωμός, καὶ ὁ Δριμυτικὸς ἐν τῇ Βοσκοπούλῃ καὶ οἱ πλείστοι τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν μελωδικώτερον καὶ ὁμαλώτερον αὐτοῦ. Ὁ Κάλβος εἰσάγει καὶ ἐν αὐτῷ τοὺς καινοὺς μὲν, προφανῶς δὲ ἰταλίζοντας θεοὺς τῆς μετρικῆς του. Τὸν ἐνδεκασύλλαβον στίχον, συνιστάμενον καὶ τοῦτον ἐκ τόνων καὶ συνιζήσεων, διαίρει, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ διαφόρου ἐκάστοτε ἐναλλαγῆς τῶν τόνων, εἰς εἰκοσιοκτῶ εἶδη, ποικίλλοντα κατὰ τὰς θέσεις τῆς τομῆς, τῆς ἀναπαύσεως τῆς περιόδου, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μετὰ τὸν τελικὸν τόνον συλλαβῶν, τὴν ποσότητα θέσει τῶν μακρῶν ἢ βραχέων, τὴν θέσιν, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποσότητα τῶν συνιζήσεων καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν λέξεων. Ἐκ τῶν ἐπισυνημένων τούτων συναγομεν ὅτι ἀντὶ τῆς σταθερᾶς καὶ μονοτρόπου ἀρμονίας τῆς ἐκ τῶν ὁμοειδῶν καὶ τῶν ὁμοιοκαταλήκτων στίχων τῶν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν, ὁ Κάλβος καθιεροῖ τὴν ἐναλλάττουσαν καὶ πολύτροπον ἀρμονίαν τῶν περιόδων,